

Тесленко Тетяна,
кандидат філософських наук, доцент,
Дніпропетровський національний університет
залізнодорожного транспорту імені академіка В. Лазаряна
(Дніпро, Україна)

ПРІОРИТЕТ ЩАСТЯ НАД МАТЕРІАЛІСТИЧНИМИ ЦІНОСТЯМИ ВВП В КОНТЕКСТІ ФІЛОСОФІЇ ЕКОНОМІКИ (КРАЇНА БУТАН)

До 1970-х років малонаселена гімалайська країна Бутан здебільшого була ізольована від решти країн світу. Четвертий король бутану Джигме Сінг'є Вангчук ініціював реформи та відкрив країну для відвідувачів. Під час проведення реформ, які включали модернізацію системи освіти та економіки, король оголосив що валове національне щастя було важливішим за валовий внутрішній продукт, оскільки останній надто підкреслює важливість матеріальних накопичень, ігноруючи при цьому добробут людей, біорізноманіття та сталий світ. Дійсно, Бутан – маленьке королівство в Гімалаях, між Індією і Китаєм, яке за площею дорівнює Швейцарії і має населення близько 700 тис. осіб, – сьогодні є однією з найбільш таємничих і закритих країн у світі. прагнення зробити жителів скелястого королівства якомога більш задоволеними життям прописано в конституції і є частиною національної політики Бутану. Курс на загальне щастя був проголошений колишнім королем країни, Джігме Сінгв'є Вангчуком, і продовжений його сином – нинішнім правителем. "Бутан – єдина країна у світі, де поняття щастя зведено в ранг головного в житті людини, – пояснив нещодавно закордонним журналістам директор національного управління Бутану Туджі Дорджі Надік. – Тут усі прагнуть до щастя, цю політику проводить в життя і керівництво країни".

Під час глобальної фінансової кризи 2008 р. ідея індексу валового національного щастя отримала широкий розголос та схвалювала ООН й інтелектуальні кола по всій планеті. Доповідь про світове щастя було не тільки питанням філософської дискусії, але й філософії економіки. Захист довкілля був передбачуваний положеннями Конституції, понад 50% земель Бутану позначені як захищені національні парки, природні заповідники та біологічні коридори. Країна зобов'язалася підтримувати нейтральні показники викидів вуглеводнів та забезпечити постійне покриття лісами щонайменше 60% своїх земель; насправді, секвестрація вуглецю в лісах нині вдвічі перевищує обсяги викидів вуглецю в межах країни.

Бутан заборонив експортні лісозаготівлі і навіть запровадив щомісячний пішохідний день, коли на дорогах забороняється

використовувати всі приватні транспортні засоби. За конституцією всі брантанці несуть відповідність за захист довкілля, і країна не страждає від звичайних конфліктів між економічним розвитком і збереженням довкілля. Країна має одні сприятливу географічну рису – використанням гідроенергетичних розробок на річкових стоках, які вимагають збереження басейнів річок у природних лісах. Це «доброякісна» гідроелектроенергія задовольняє національний попит й навіть дозволяє здійснювати експорт великих обсягів енергії до сусідньої Індії, що приносить країні значний дохід в валюті [1, с.236-237].

Бутан також розробив підхід «низького рівня\ впливу високої цінності» до туризму, який захищає країну від деяких негативних, руйнівних для культури, аспектів масового туризму. Багатьох аспектах Бутан - це приємна і стала країна, люди якої хочуть користуватися благами цивілізації й комфорту. Національні вибори 2013 р. завершилися блискучою перемогою Народної демократичної партії, яка збільшила свою присутність в парламенті в двох або абсолютної більшості з 32 місць.

Попередня правляча партія (яка в основному зосереджувалася на щасті й мирі) втратила 30 місць – з 43 до 15. Новий прем'єр міністр Терінг Тобгей, навіть висловив обережний скептицизм щодо знаменитої доктрини щастя в країні. Утім, нинішній молодий п'ятий король Джигме Кезар Намгель Вангчук, не залишає сумнівів у тому, що він дотримується політики свого батька щодо пріоритетності щастя над матеріальними цінностями ВВП. Час покаже, як розвиватиметься Бутан далі. Проте сама категорія «щастя» для уряду є надзвичайно цікаво, який поставив її навіть вище за зростання ВВП, причому щасливою є половина громадян цієї небагатої країни.

Це свідчить проте, що люди є суб'єктами урядової політики і уряд створює всі необхідні умови, включаючи екологічний захист людини. Бутан – та рідкісна країна, який виміряє свій успіх не валовим національним продуктом, а валовим національним щастям.

Для короля і уряду головне, щоб бутанці посміхалися. За кожний день перебування в країні обов'язково слід платити 250 доларів. У цю суму входить проживання, послуги гідів та їжа. В країні бояться, що масовий туризм нашкодить культурі та природі, тому немала сума – це обмежити кількість туристів.

Країною можна подорожувати самостійно, тому до кожної парочки західних туристів приставлений місцевий гід. У підсумку розумний король працевлаштував, напевно, третину населення. Також згідно із заповідями мудрого правителя під час роботи всі зобов'язані носити національний одяг.

Згідно з офіційною статистикою, майже половина населення Бутану абсолютно щаслива – саме критерій, наскільки добре себе почуває громадянин країни, а зовсім не її економічні показники, в першу чергу

враховує місцева влада. Визначає рівень щастя Центр досліджень Бутану, де за допомогою складних формул вираховують, наскільки задоволені життям співгромадяни. На це, на думку фахівців центру, впливає безліч чинників – від стану екології до стосунків у сім'ї і здоров'я. Бутан надає безкоштовну освіту і медичне обслуговування кожному жителю. До того ж ми просто любимо свою країну і короля", – стверджують люди. Хоча доходи місцевого населення вкрай невеликі. За словами Гуруна, близько \$ 3 на день отримує звичайний робочий, а лікар чи вчитель – \$ 8-10.

Поліпшити показник щастя можна завдяки повільному прогресу країни, вважають в центрі, – такому, який би не руйнував традиції, культуру і буддійську філософію. Також необхідно підвищувати матеріальний добробут людей. Поліпшити показник щастя можна завдяки повільному прогресу країни, вважають в центрі, – такому, який би не руйнував традиції, культуру і буддійську філософію. Також необхідно підвищувати матеріальний добробут людей, впевнені місцеві фахівці.

Крім щастя, в особливо великих розмірах Бутан вирощує різноманітну сільгосппродукцію – рис, кукурудзу, коренеплоди, цитрусові, прянощі, робить рослинну олію – для себе і трохи на експорт. Тут видобувають вугілля і мармур і виробляють стільки електроенергії, що надлишки її продають іншим країнам. У підсумку всієї цієї діяльності ВВП країни на душу населення за паритетом купівельної спроможності становить \$ 6,5 тис. За цим економічним показником Бутан можна порівняти з Єгиптом (\$ 6,6 тис.) і Шрі-Ланкою (\$ 6,1 тис.).

Поліпшити показник щастя можна завдяки повільному прогресу країни, вважають в центрі, – такому, який би не руйнував традиції, культуру і буддійську філософію. Також необхідно підвищувати матеріальний добробут людей, впевнені місцеві фахівці.

Список використаних джерел:

1. Ернст Ульріх фон Вайцекер, Андерс Війкман. Come On! Капіталізм, недалекоглядність, несення і руйнування планети. Доповідь Римському клубу. К.: Саміт-Книга, 2019. 276 с.

2.Режим доступу:

4tv.ua/ru/unikalnaja_strana_schastja_butan_udivitelnyj_pokoj_i_bogi_kotorye_do_sih_por_zhivut_v_gorah_n690390

3.Режим доступу: ua.korrespondent.net/journal/1564452-korrespondent-korolivstvo-shchastya-zakrita-girska-krayina-postupovo-vidkrivae-sebe-svitu